

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Kfv.VII.37.179/2020/9.

A tanács tagjai: . Magyarfalvi Katalin
a tanács elnöke

. Kulisity Mária

előadó bíró

Mészárosné Dr. Szabó Judit

bíró

A felperes: felperes neve
felperes címe

A felperes képviselője: Dr. Maklári László ügyvéd
címe

Az alperes: neve

alperes címe

Az alperes képviselője: ... kormánytisztviselő

A per tárgya: társadalombiztosítási határozat felülvizsgálata

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

Az elsőfokú bíróság határozatának száma:

Gyulai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3.K.27.078/2019/9.

Rendelkező rész

A Kúria a Gyulai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3.K.27.078/2019/9. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

Tényállás

- [1] A felperes 2016. február 15-én előterjesztett igénybejelentésében öregségi nyugdíj megállapítását kérte 2016. február 17. napjától. Az igénybejelentésben úgy nyilatkozott, hogy az ellátás kezdő napján díjazás ellenében munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony keretében (megbízási szerződés alapján) munkát nem végez. Az alperes 2016. április 14-én kelt határozatával a felperes részére öregségi nyugdíjat állapított meg 2016. február 17-i folyósítási kezdettel.
- [2] A felperes és a ... 2016. február 10. napján megbízási szerződést kötöttek, mely szerint a kamara megbízza a felperest, hogy a ... nevében eljáró szakértői tanács tagjaként és elnökeként a ... által az ... és ... Konzorciummal szemben benyújtott kérelem alapján elfogadott szervmegbízásra figyelemmel a szakértői vélemény elkészítésében közreműködjön. A szerződés szerint a megbízás időtartama: 2016. február 5-től számított harminc nap, mely kérelemre legfeljebb harminc nappal meghosszabbítható. A szerződés díja: az eljárást kezdeményező fél által megjelölt vitatott nettó érték 1%-a, de legkevesebb 60.000 forint, a vizsgált ügyben 325.500 forint, melyből a felperest mint elnököt 40%, azaz 130.200 forint illeti meg.

- [3] 2016. február 12-én a kérelmező bejelentette, hogy a ...-vel megállapodtak, ezért csak az ... által el nem ismert 620.000 forint nettó értéket kérte megvizsgálni. A megállapodást 2016. február 25-én megküldték a szakértőknek. A helyszíni szemlére 2016. február 26-án került sor. A szakértői vélemény 2016. március 21-én elkészült, a kamara 2016. március 22-én kiállította a teljesítésigazolást. A felperes 2016. március 22. napján a tagmegbízási szerződésben szereplő 130.200 forint szakértői díjról állított ki számlát, melyet a kamara 2016. május 12-én megfizetett.
- [4] Az alpereshez 2016. augusztus 10-én érkezett a Nemzeti Adó- és Vámhivatal adatszolgáltatása, mely szerint a felperes 2016. február 10-től május 18-ig megbízási jogviszony keretében biztosított volt. A nyugdíjbiztosítási igazgatási szerv 2017. január 24-én értesítette a felperest, hogy öregségi nyugdíj ügyében hivatalból eljárást indított. A felperes 2017. május 2-án az általa korábban kiállított számlát sztorozta és visszautalta a megbízási díjat a kamara részére, mely a sikertelen ismételt utalást követően bírósági letétbe helyezéssel teljesített.
- [5] A nyugdíjbiztosítási igazgatási szerv 2019. február 5. napján kelt határozatával az öregségi nyugdíjat megállapító határozatot visszavonta és az öregségi nyugdíj megállapítása iránti kérelmet elutasította. A határozat indokolása szerint nem teljesült a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tny.) ellátás megállapításának kezdő időpontjában hatályos 18. § (2) bekezdés c) pontjában foglalt azon feltétel, hogy a felperes az öregségi nyugdíj megállapításának kezdő időpontjában a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Tbj.) 5. § (1) bekezdés g) pontja szerinti biztosítással járó jogviszonyban nem áll. A felperes 2016. február 10-től 2016. március 21-ig megbízási jogviszonyban állt, amelyből 130.200 forint jövedelemre tett szert. A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú hatóság 2019. május 8. napján kelt határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta.

A felperes keresete és az alperes védírata

- [6] A felperes keresetében kérte a társadalombiztosítási határozatok megsemmisítését. Hivatkozásképpen előadta, hogy a hatóság az ügyintézési határidőt jelentősen túllépte: az eljárás 2017. január 24-én indult és 2019. február 5-án fejeződött be, mely az ügy érdemére kiható eljárási szabálysértés volt. 2016. február 17-én az érvényben lévő minimálbér 30%-át el nem érő megbízási jogviszonyban állt a kamarával. A tagmegbízási szerződés 2016. február 10-én jött létre, de a kérelmező 2016. február 12-én előzetesen közölte, hogy a ...-vel a rá eső vállalási érték teljesítéséről megállapodtak, és megállapodásukat meg is küldte. Így a vitatott összeg - a 2016. február 26-ára kitűzött szemlét megelőzően - 620.000 forintra csökkent, ezért a megbízási díj 60.000 forintos minimál összege az irányadó, melynek 40%-a, azaz 24.000 forint illeti meg a felperest. A kamara hibázott, amikor a szerződés összegét nem módosította a megbízás módosulását követően.
- [7] Az alperes védíratában a kereset elutasítását kérte. Hivatkozott arra, hogy a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 33. § (3) bekezdése alapján az ügyintézési határidőbe nem számít bele a jogsegélyeljárás időtartama. Az alperes egyrészt 2017. január 31-én élt megkereséssel, melyre a válasz 2017. október 17-én érkezett meg, majd 2017. november 3-án, melyre a választ 2018. január 31-én kapta meg. Az ügyintézési idő 26 nap volt, mely a jogszabályoknak megfelelt. A felperes 2016. február 17-én biztosítási kötelezettség alá eső megbízási jogviszonyban állt és a tárgyhavi járulékalapot képező jövedelme elérte a minimálbér 30%-át, illetve naptári napokra annak harmincad részét.

Az elsőfokú bíróság ítélete

- [8] A közigazgatási és munkaügyi bíróság a keresetet elutasította. A határozat indokolása szerint a ...vel kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 236/2013. (VI. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Tszzst.

vrh.) 9. § (2) és (3) bekezdése szerint a szakértői díjat a kérelmező a kérelem beadásakor fizeti meg, és a szakértői díj a kérelmező által megjelölt vitatott nettó érték 1%-a, de legkevesebb 60.000 forint. 2016. február 5-én a kérelmező által megjelölt vitatott nettó érték 32.500.000 forint volt. Ez az érték az, amely a Tszszt. vrh. 9. § (3) bekezdése értelmében a kérelem beadásakor esedékes szakértői díj alapját képezte, ezért a felperes, mint a szakértői tanács elnöke esetében a megbízási díj 130.200 forint volt. A bíróságnak abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az ezt követően létrejött megállapodás és annak 2016. február 25-én a ... részére történő megküldése a megbízási díj összegét csökkentette-e. Az elsőfokú bíróság szerint mindez nem ad alapot a megbízási díj csökkentésére, sem a szerv-, sem a tagmegbízás esetében. Szervmegbízás esetében erre azért nincs lehetőség, mert a Tszszt. vrh. 9. § (3) bekezdése értelmében a szakértői díj a kérelem beadásakor esedékes, és a vrh. a megbízási díj csökkentésének lehetőségét nem szabályozza. A tagmegbízás tekintetében pedig a kamara 2016. március 22-én kiállította a teljesítésigazolást, a felperes ugyanezen nap a tagmegbízási szerződésnek megfelelő, nem csökkentett összegű szakértői díjat számlázta le. A fizetés 2016. május 12-én megtörtént 117.180 forint összegben. Nincs adat arra nézve, hogy a szervmegbízást vagy a tagmegbízást módosították volna, vagy érvénytelenséget állapítottak volna meg a felek, és ennek orvoslásáról rendelkeztek volna. Csak a közigazgatási eljárás megindulását követően sztorizta a felperes a számláját annak feltüntetésével, hogy érvénytelen szerződés miatt meghíúsulás előtti eredeti állapot helyreállítása történt, erre vonatkozó megállapodás, illetve bármilyen dokumentum, hatósági határozat azonban nem létezik. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az öregségi nyugdíjellátás kezdetének napján a felperes a Tbj. 5. § (1) bekezdés g) pontja szerinti biztosítási jogviszonyban állt.

[9] A felperes által a perben előterjesztett igazságügyi szakértői véleménnyel kapcsolatban az elsőfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy azok olyan tárgyban, a tagmegbízási szerződés időtartama és díjazása vonatkozásában születtek, melyek megítéléséhez különleges szakértelem a közigazgatási perben nem szükséges. Ezen túl a közjegyző 2019. augusztus 7-én kelt bizonyítást elrendelő végzésének időpontjában előzetes bizonyításnak már nem volt helye az egyes közjegyzői nemperes eljárásokról szóló 2008. évi XLV. törvény (a továbbiakban: Ektv.) 17. § (2) bekezdése alapján, mert a per már folyamatban volt; mindezek miatt a szakvélemény megállapításait a bíróság nem használta fel.

[10] Az elsőfokú bíróság szerint olyan eljárási szabályszegés nem történt, amely az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatással lenne. A Tny. 95.§ (5) bekezdés szerint a határozat visszavonásának objektív határideje a határozat közlésétől számított öt év. A közigazgatási eljárás elhúzódását a felperes nyilatkozataihoz igazodó széleskörű bizonyítás eredményezte.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[11] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet kérve annak hatályon kívül helyezését. Hivatkozásképpen előadta, hogy az ítélet sérti a Tszszt. vrh. 9. § (2) bekezdését, a Tbj. 5. § (1) bekezdés g) pontját, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:135. §, 6:179. §, 6:180. §-ait, a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Jat.) 12. § (1)-(2) bekezdését, a Ket. 26. § (7) bekezdését, 28.§ (1)-(2) bekezdéseit, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 180.§ (1) bekezdését, valamint az Ektv. 17. § (2) bekezdését.

[12] Hangsúlyozta, hogy a szakértői munkát és vizsgálatot kizárólag 620.000 forint vonatkozásában végezték el. A szakértői tevékenység, mint szolgáltatás osztható volt: az ... által vitatott teljesítés értéke 620.000 forint volt, a ... által vitatott, majd elismert és ki is fizetett teljesítés értéke 31.880.000 forint volt. A Ptk. szabályai az irányadók a megbízási szerződésre, ezért a 31.880.000 forint vonatkozásában a Ptk. 6:180. § rendelkezései szerint a szakértői munka elvégzése és a szerződés teljesítése jogilag lehetetlenné vált, a létrejött szerződés megszűnt, a pénzbeni szolgáltatás visszajár. Az elismert teljesítésre a szakértői vizsgálatot nem lehetett lefolytatni, a szakértői szemlét

is már csak a vitatott 620.000 forintra tartották meg. Az öt megillető megbízási díj 60.000 forint 40%-ára, 24.000 forintra csökkent. Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben nem a díjazás összege hanem annak alapja változott meg, melyhez nem volt szükség a felek megállapodására, a megbízási szerződés módosítására vagy határozatra. Ez magából a Ptk. 6:180.§-ából és a megbízási szerződés 5. pontjából következik.

- [13] Hivatkozott arra is, hogy az alperes jogelődjének határozata 2019. február 5. napján kelt, amikor már nem volt hatályos a Tny. 18. § (2) bekezdés c) pontja. A határozat így a meghozatala időpontjában egy hatályban nem lévő törvényi feltétel fennállásának hiányát szankcionálta, és ezáltal sérti a Jat. 12.§ (1)-(2) bekezdéseit.
- [14] Állította, hogy az elsőfokú bíróság jogellenesen rekesztette ki a bizonyítékok közül az előzetes bizonyítás keretében szerzett szakértői véleményt. Az előzetes bizonyítást a közjegyzőnél a per megindítását megelőzően, 2019. július 25-én kezdeményezte, keresetét pedig 2019. július 30-án nyújtotta be, ezért az Ektv. 17. § (2) bekezdésére, a Kp. 28. § (1)-(2) bekezdéseire, valamint a Pp. 180. § (1) bekezdésére figyelemmel az ítélet jogszabálysértő.
- [15] Kifogásolta, hogy a közigazgatási eljárás 2017. január 24-től 2019. február 5. napjáig, közel két évig tartott, mely sérti a tisztességes ügyintézéshez való jogát, és komoly érdeksérelmet, kárt is okozott, a döntés érdemére is kihatással van. Az alperes megsértette a Ket. 26. § (7) bekezdését, mert bár a megkeresett szerv határidőre nem teljesítette a megkeresését, tájékoztatást nem kért, felügyeleti eljárást nem kezdeményezett. Ha az eljárás észszerű időn belül befejeződik, akkor ismételt benyújthatna volna az öregségi nyugdíj iránti kérelmét és nem kellene több éves időszakra visszafizetni az öt egyébként megillető nyugdíjat.
- [16] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme az elsőfokú ítélet hatályban tartására irányult. Hivatkozásképpen előadta, hogy az elsőfokú bíróság a széleskörűen lefolytatott közigazgatási eljárás során szerzett bizonyítékokat számba vette és értékelte, és részletesen indokolta a megbízási díj megállapított összegét is.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [17] A felülvizsgálati kérelem - az alábbiak szerint - megalapozatlan.
- [18] A Tny. 64.§ (2) bekezdése szerint az igényt az ellátás megállapításának kezdő időpontjában hatályos jogszabályok alapján kell elbírálni. Az ellátás megállapításának kezdő időpontjában, 2016. február 17-én hatályos volt a Tny. 18.§ (2) bekezdés c) pontja, amely az öregségi teljes nyugdíjra jogosultság feltételeként írta elő, hogy az igénylő, azon a napon, amelytől kezdődően az öregségi teljes nyugdíjat megállapítják, a Tbj. 5. § (1) bekezdés a)-b) és e)-g) pontja szerinti biztosítással járó jogviszonyban ne álljon. Ezért ezt a jogszabályi rendelkezést a közigazgatási eljárás során - tekintet nélkül annak későbbi, 2018. július 26-i hatályvesztésére - alkalmazni kellett.
- [19] Az elsőfokú bíróságnak és a Kúriának abban kellett állást foglalni, hogy a perbeli esetben a megbízási szerződés aláírását és a megbízási díjban való megállapodást követően a szakértői tevékenység alapjául szolgáló vitatott rész, érték csökkenése a megbízási díj összegét csökkentette.
- [20] A ... szakhatóságként működik közre a közbeszerzési szerződések teljesítésének és módosításának ellenőrzésére irányuló eljárásban, véleménye a szerződést biztosító mellékkötelezettségek érvényesíthetőségéhez is kérhető. A szakértői vélemény jogszabályban meghatározott díjazás ellenében kérhető. A szakértői vélemény elkészítésére vonatkozó megbízást a fél és a szakértői szerv köti. A szakértői tevékenységet a szerv a nevében eljáró szakértői tanács útján gyakorolja, melynek tagjai és a ... között megbízási szerződés jön létre. A felperest megillető megbízási díj összegét, a Tszszt. vhr. 9.§ (2) bekezdése kógens módon meghatározta: a szakértői tanács elnökének javadalmazása a szakértői szerv díjazásához igazodik, annak 40%-a. A ... szakértői díja pedig a kérelmező által megjelölt vitatott nettó érték 1%-a, de legkevesebb 60.000 forint, legfeljebb 450.000

forint.

- [21] Helyesen tulajdonított jelentőséget az elsőfokú bíróság a Tszszt. vhr. 9.§ (3) bekezdésének, mely előírja, hogy a szakértői díjat a kérelmező a kérelem beadásakor fizeti meg, vagyis ez az az időpont, amikor meghatározásra és befizetésre kerül a szakértői szervet megillető díj összege. Ezt követően kerül elfogadásra a szakértői tevékenységre létrejövő megbízási szerződés is, mely tartalmazza a szakértői díj összegét [Tszszt. vhr. 6.§ (4) bek.]; a felperessel kötött megbízási szerződésben a megbízási díj összege 130.200 forintban került meghatározásra. A rendelet azt is meghatározza, hogy a tagok megbízási díja mikor és mennyivel csökken, és ez miképp hat ki a kérelmező megbízási díjára: ha a szakértők az eljárás végső határidejét túllépik, a szakértői díj mértéke a késedelemmel érintett időszakban munkanaponként az eredeti díj 10%-ával csökken. Hét munkanapos késedelem esetén a szakértői tanács tagjainak javadalmazása legfeljebb az eredeti díj összegének 30%-a lehet. Ilyen esetben a ki nem fizetett szakértői díj a kérelmezőnek visszajár [Tszszt. Vhr. 9.§ (4)-(6) bek.]. Helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság azt is, hogy a jogszabály nem rendelkezik arról az esetről, ha a szakvélemény alapjául szolgáló vizsgálat és a megválaszolandó kérdések száma csökken, mert a szakértői vélemény elkészítésére vonatkozó megbízási megkötését követően az eljárást kezdeményező fél megállapodott a másik szerződő féllel. Erre az esetre nézve a rendelet nem írja elő a már megfizetett megbízási díj csökkenését.
- [22] Alaptalan a felperes hivatkozása arra, hogy a szerződés teljesítése jogilag lehetetlenné vált, a létrejött szerződés megszűnt és a pénzübeni szolgáltatás visszajár. A teljesítés lehetetlenné válása a szerződés megszűnésének egyik esete, mely jelen esetben nem következett be. A felperes és a kamara által kötött tagmegbízási szerződésben meghatározott szolgáltatás, a szerződés tárgya a szakértői vélemény elkészítésében való szakértői közreműködés volt, ez a szolgáltatás nem volt osztható. Ennek értelmében a felperes feladatai az építési-műszaki, kivitelezési szerződés teljesítésének vizsgálata és a szakvélemény elkészítésében való részvétel voltak. A felperes a rábízott feladatokat teljesítette, aminek ellenében a kamara a megbízási díjat megfizette. A szerződés a Ptk. 6:3. § a) pontja szerint a szolgáltatás teljesítésével szűnt meg, nem pedig a teljesítés lehetetlenné válásával. A teljesítés tényének elismeréséről a kamara 2016. március 22-én kiállította a Ptk. 6:38. § szerinti írásbeli nyilatkozatot is.
- [23] A szakértői vizsgálat tárgya, annak változása a megbízási szerződés tartalma körébe tartozó kérdés. A Ptk. 6:191. § szerint a felek közös megegyezéssel módosíthatják a szerződés tartalmát. Mivel ilyen módosításra sem a szerv-, sem a tagmegbízás esetén nem került sor, ezért a felperes megbízási díj összegének csökkenésére való hivatkozása alaptalan, a megbízási díj összege a szerződésben megállapított összeg.
- [24] Az Ektv. 2018. évi XLV. törvény 21. § (1) bekezdése arra az esetre teszi lehetővé a közjegyzőtől igazságügyi szakértő kirendelését, ha a kérelmező számára jelentős tény vagy egyéb körülmény megállapításához vagy megítéléséhez különleges szakértelem szükséges. A perben nem merült fel olyan különleges szakértelmet igénylő kérdés, ami igazságügyi szakértő kirendelését tette volna szükségessé, az ügyben jogkérdésben kellett állást foglalni, abban, hogy mennyi volt a felperes megbízási díja és a felperes a megkötött megbízási szerződésre és a megbízási díj összegére tekintettel biztosítási jogviszonyban állt-e az öregségi nyugdíjellátás megállapításának kezdő napján. Erre tekintettel az elsőfokú bíróság helyesen járt el, amikor a szakértői véleményt, mint bizonyíték felhasználását mellőzte.
- [25] Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az ügy érdemére kiható eljárási jogszabálysértés nem történt. Az, hogy a jogsegélyeljárások miatt elhúzódott a közigazgatási eljárás, amelyben egyébiránt az ügyintézési határidőket betartották, de a Ket. 26.§ (7) bekezdése szerinti, a megkeresések nem teljesítése esetén szükséges tájékoztatás kérés nem történt meg, nem akadályozta a felperes eljárási jogai gyakorlásában és a hatóság döntésének tartalmát sem befolyásolta. A szükséges bizonyítás eljárás lefolytatására került, a hatóság a tényállást tisztázta. A Kúria már a Kfv.IV.37.544/2010/4. számú határozatában is rámutatott arra, hogy a jogvesztőnek nem minősülő

határidő túllépése nem minősül az ügy érdemére kiható súlyos eljárási jogszabálysértésnek, ha a hatóság részéről nem történt olyan eljárási szabálysértés, vagy mulasztás, amely a felperest garanciális ügyféli jogainak gyakorlásában akadályozta, a bizonyítást elnehezítette volna. Az elsőfokú bíróság helytállóan mutatott rá, hogy az alperes a visszavonó határozatot a határozat közlésétől számított öt éves határidőn belül meghozhatta.

[26] Mindezek alapján a Kúria a jogerős ítéletet a Kp. 121. § (2) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

[27] Az alperes költséget nem számított fel, ezért a Kúria a Kp. 35. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 82. § (3) bekezdése alapján a költség tárgyában való határozathozatalt mellőzte.

[28] Az eljárás az Tny. 81.§ (1) bekezdése alapján tárgyi költségmentes, ezért a felülvizsgálati eljárás illetékéről rendelkezni nem kellett.

[29] Az ítélet elleni felülvizsgálat lehetőségét a Kp. 116. § d) pontja zárja ki.

[30] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a veszélyhelyzet ideje alatt érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedésekről szóló 74/2020. (III. 31.) Korm. rendelet 41.§ (5) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2020. június 17.

. Magyarfalvi Katalin s. k. a tanács elnöke, Dr. Kulisity Mária s. k. előadó bíró, Mészárosné Dr. Szabó Judit s. k. bíró